

RAPORT

privind analiza legislației din domeniul culturii

Întru executarea Deciziei Grupului de Lucru nr.5 din 29 martie 2016 Privind abordarea sistemică a elaborării proiectelor de acte legislative pentru consolidarea statutului și funcționalității UTA Găgăuzia și în conformitate cu prevederile Regulamentului de funcționare a grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității UTA Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, aprobat prin Decizia nr.1 din 23 februarie 2016, cu suportul SMI a fost format, un grup de experți pentru analiza legislației pe diverse domenii.

Scopul

Grupul de experți în cadrul asigurării organizării sistemice a elaborării proiectelor de acte legislative pentru consolidarea statutului și funcționalității UTA Găgăuzia, au drept scop principal să analizeze legislația din domeniul culturii, și să prezinte propuneri de modificare a legislației la nivel național și a UTA Găgăuzia, în vederea asigurării armonizării legislației pe orizontală și pe verticală. Analiza legislației din domeniul culturii servește drept reper pentru evidențierea domeniilor de competențe ce necesită a fi concretizate și clar delimitate. Concretizarea competențelor din domeniul culturii are drept scop dezvoltarea prevederilor stabilite în Legea nr.344/1994 și asigurarea compatibilității acestora cu cadrul normativ conexe din domeniul culturii, excluzând astfel paralelismele și confuzia legislativă. De asemenea analiza legislației din domeniul culturii urmărește scopul de a crea o platformă legislativă care să ghideze reglementarea acestui domeniu la nivel regional, încât cadrul normativ promovată de Adunarea populară să fie complex, pentru a asigura domeniului culturii o stabilitate normativă și o dezvoltare armonioasă. În final aceasta să asigure o funcționalitate a UTA Găgăuzia ca unitate administrativ teritorială cu competențe speciale în domeniul culturii.

Metodologie

Grupul de experți analizează legislația din domeniul culturii la nivel național și regional.

Informația colectată se sistematizează în tabelul de cartografiere.

Se analizează fiecare act normativ și se identifică prevederile ce urmează a fi modificate.

Se întocmește proiectele de legi corespunzătoare și se face recomandările de rigoare.

Informația sistematizată cu propunerile elaborate se prezintă spre examinare Grupului de Lucru.

Cartografierea legislației

În perioada iulie-septembrie 2017 grupul de experți au exercitat o analiză a cadrului legislativ național și regional în domeniul culturii, proces în care au fost identificate la nivel național - 77 de acte ce reglementează activitatea din domeniul culturii.

1. Legi de ratificare a Tratatelor internaționale – 16;
2. Legi de reglementare pe domenii – 19;
3. Acte normative ale Guvernului – 24;
4. Acte normative ale Ministerelor – 15;
5. Hotărâri ale Curții Constituționale în acest domeniu -3.

După analiza tuturor documentelor din domeniul culturii grupul de experți au identificat domeniile asupra cărora urmează să-și concentreze activitatea pornind de la posibilitățile, timpul rezervat și necesitățile pentru reglementare.

Tratatele internaționale nu pot face obiectul la care grupul de experți poate interveni, aceste importante documente au servit drept sursă de inspirație pentru a înțelege mai bine domeniul de reglementare.

Hotărârile și regulamentele Guvernului ca acte secundare de organizare a executării legilor au fost lăsate pentru analiză și intervenție în cadrul eșalonului doi pentru reglementarea secundară din domeniul culturii.

Actele ministeriale vor constitui obiectul discuțiilor și intervențiilor la etapa a treia de asigurare a aplicării legilor noi adoptate din domeniul culturii.

Hotărârile Curții Constituționale a făcut să se înțeleagă tratarea corectă a materiei constituționale în raport cu reglementările din domeniul culturii și a servit drept suport de inspirație pentru grupul de experți la elaborarea propunerilor de modificare a legislației din domeniul culturii.

Luând în considerație 19 legi de reglementare din domeniul culturii, care au servit obiectul analizei detaliate pentru a ne determina în ce măsură se va propune intervenția reglementărilor de concretizare a competențelor din domeniul culturii ale UTA Găgăuzia. Pentru a lua o astfel de decizie grupul de experți a făcut o analiză a activităților din domeniul culturii, care de facto se exercită de Comitetul executiv al UTA Găgăuzia, precum și a ținut cont de doleanțele autorităților Găgăuziei, în acest context au fost organizate mai multe întrevederi cu responsabili din Comitetul executiv și Adunarea Populară. Deasemenea s-a luat în considerație caracterul reglementărilor, modul de expunere a materiei din domeniu și structurarea acesteia. Astfel, s-a constatat că unele legi au un caracter de reglementare unitar fără a lăsa loc pentru activitatea structurilor teritoriale, se referă la activități ale autorităților centrale sau la asociațiile obștești, alte legi sunt învechite și au un stil de reglementare care nu permit o intervenție corespunzătoare, acestea urmează a fi expuse totalmente în redacție nouă. O astfel de reglementare va servi drept obiect al politicilor publice ale autorității centrale de specialitate, care urmează să intervină cu reglementări în cadrul reformelor domeniiale.

Deasemenea grupul de experți a ținut cont și de reglementările rezervate pentru autoritățile publice locale de nivelul întâi și de nivelul doi, precum și de prevederile de delegare a atribuțiilor autorităților centrale la nivel local.

Pornind de la cele relatate grupul de experți a ajuns la concluzia că la prima etapă este necesar de intervenit pentru concretizarea competențelor autorităților publice ale UTA Găgăuzia din domeniul culturii în 10 legi.

La nivel regional a fost identificat un singur act normativ, care este examinat în blocul cultural – Legea locală cu privire la meșteșugurile populare din UTA Găgăuzia. Alte două legi locale, identificate în cadrul analizei domeniului culturii, Legea locală cu privire la statutul Găgăuziei și Legea locală cu privire la funcționarea limbilor pe teritoriul UTA Găgăuzia vor constitui obiect separat de analiză la o etapă ulterioară.

De menționat că analiza cadrului legislativ local, dezvoltarea și concretizarea competențelor autorităților UTA Găgăuzia rezultate din prevederile naționale, vor fi realizate la etapă elaborării proiectelor de legi locale din domeniul culturii.

Toate actele normative analizate au fost înglobate în tablița de cartografiere, conform anexei nr.1.

Urmare a analizei cadrului normativ național au fost considerate relevante pentru o intervenție legislativă în care să se asigure o reglementare pertinentă pentru a determina locul și rolul autorităților UTA Găgăuzia în domeniul culturii, precum și determinarea competențelor Adunării Populare și a Comitetului executiv în asigurarea unei reglementări secundare durabile. Astfel, au fost supuse intervențiilor din partea grupului de experți, la nivel național următoarele legi:

1. Legea cu privire la biblioteci;
2. Legea cu privire la muzee;
3. Legea privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război;
4. Legea monumentelor de for public;
5. Legea culturii;
6. Legea privind protejarea patrimoniului archeologic;
7. Legea privind protejarea patrimoniului cultural național mobil;
8. Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice;
9. Legea privind ocrotirea monumentelor;
10. Legea privind meșteșugurile artistice populare.

Masuri de urgență

Luând în considerație că prin politicile guvernamentale în domeniul culturii au fost promovate în perioada de analiză a legislației naționale următoarele legi:

4. Legea cu privire la biblioteci;
5. Legea cu privire la muzee;
6. Legea privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război;
4. Modificări la Legea monumentelor de for public;

Pentru a nu admite întârzierea propunerilor Grupului de Lucru pe marginea acestor proiecte aflate deja în procedura legislativă, grupul de experți au propus promovarea în procedură protocolară propuneri pentru proiectele de legi aflate în procedura parlamentară de examinare.

Astfel, grupul de experți au pregătit amendamentele de rigoare pentru fiecare proiect de lege cu argumentările necesare și le-au prezentat pentru aprobare Grupului de Lucru și ulterior Adunării Populare a UTA Găgăuzia. Ultima a aprobat

propunerile grupului de experți în calitate de amendamente la proiectele de legi menționate și a propus Parlamentului examinarea acestor propuneri.

Descrierea caracterului modificărilor propuse, precum și dimensiunea intervenției legislative la nivel national sunt argumentate și descrise în fiecare proiect. Acestea accentuează în mod special problemele ce țin de delimitarea atribuțiilor UTA Găgăuzia în activitatea culturală din domeniile respective.

Materialele cu propunerile respective se anexează potrivit anexei nr.2.

Urmare a examinării propunerilor Grupului de Lucru și a Adunării Populare a UTA Găgăuzia, Parlamentul a acceptat propunerile respective care au fost reflectate în legile finale adoptate.

În acest context 4 legi din domeniul culturii au fost armonizate cu prevederile Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei.

Activitatea de elaborare a proiectelor de legi

După această etapă importantă de activitate, grupul de experți și-au focusat activitatea pe elaborarea propunerilor pe marginea următoarelor legi:

1. Legea culturii;
2. Legea privind protejarea patrimoniului archeologic;
3. Legea privind protejarea patrimoniului cultural national mobil;
4. Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice;
5. Legea privind ocrotirea monumentelor;
6. Legea privind meșteșugurile artistice populare.

Drept analiză a fiecărei legi în raport cu prevederile Legii cu privire la statutul juridic special și pornind de la necesitatea concretizării atribuțiilor autorităților UTA Găgăuzia, grupul de experți au elaborat următoarele proiecte de legi care vizează domeniile culturii:

1. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii culturii nr. 413/1999;
2. Proiectul de lege pentru completarea Legii privind meșteșugurile artistice populare nr. 135/2003;
3. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530/1993;
4. Proiectul de lege Pentru modificarea și completarea legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002;
5. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind protejarea patrimoniului cultural national mobil nr. 280/2011;
6. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind protejarea patrimoniului archeologic nr. 218/2010.

Pentru fiecare proiect de lege sa întocmit dosarul acesteia, conform anexei nr.3, care cuprinde:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă;
3. Proiectul deciziei Grupului de lucru;
4. Toate materialele traduse în limba rusă.

Recomandări

Grupul de experți prezintă proiectele de legi din domeniul culturii elaborate și recomandă Grupului de Lucru examinarea acestora în vederea promovării lor ulterioare în fața autorităților din UTA Găgăuzia și a Parlamentului Republicii Moldova.

Luând în considerație că autonomia Găgăuză a avut drept fundament domeniul culturii, grupul de experți recomandă Grupului de Lucru să insiste asupra elaborării cadrului normativ secundar din domeniul culturii, care va asigura aplicarea eficientă a cadrului juridic național și va scoate în evidență specificul Găgăuziei din domeniile culturii ce necesită a fi conservat, dezvoltat, promovat și valorificat eficient.

**Raport întocmit de
experții CMI**

Cartografierea legislației din domeniul culturii

1. Tablitița de cartografiere a legislației din domeniul culturii;
2. Sinteza legislației UTA Găgăuzia din domeniul culturii.

Lista proiectelor de legi din domeniul culturii adoptate de Parlament

1. Legea cu privire la biblioteci;
2. Legea cu privire la muzee;
3. Legea privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război;
4. Modificări la Legea monumentelor de for public.

**Lista proiectelor de legi din domeniul culturii elaborate, ce urmează a fi
propuse spre examinare**

1. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii culturii nr. 413/1999;
2. Proiectul de lege pentru completarea Legii privind meșteșugurile artistice populare nr. 135/2003;
3. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530/1993;
4. Proiectul de lege Pentru modificarea și completarea legii cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice nr. 1421/2002;
5. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind protejarea patrimoniului cultural național mobil nr. 280/2011;
6. Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii privind protejarea patrimoniului arheologic nr. 218/2010.